

KANDIDAT

563

PRØVE

JUS2002 1 Pengekravsrett

Emnekode	JUS2002
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	03.12.2021 08:00
Sluttid	03.12.2021 14:00
Sensurfrist	27.12.2021 22:59
PDF opprettet	30.06.2022 12:05

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Informasjon eller ressurser
1	Del I - teori (vektes 1/3 av total karakter)	Langsvar
2	Del II - praktikum (vektes 2/3 av total karakter)	Langsvar

1 Del I - teori (vektes 1/3 av total karakter)

Forholdet mellom debitor cessus og cesjonar ved overdragelse av enkle krav.

Skriv ditt svar her...

1. Innledning

1.1. Avgrensing

I denne besvarelsen vil en gi en teoretisk fremstilling av forholdet mellom debitor cessus og cesjonar ved overdragelsen av enkle krav. Det avgrenses mot tilsvarende forholdet ved omsetningsgjeldsbrev. Forholdet oppstår etter en cesjon, som tilsier at en enkel fordring som er blitt "avhendet" til en annen, som resultatsvis blir cesjonar. Den teoretiske fremstillingen vil bli fordelt inn i en innledning, hoveddel, og en avslutning.

En cesjon består av en cedent [fordringshaver] som overdrar til cesjonar [kreditorkifte], og hvor debitor cessus er debitoren til den nye kreditoren.

1.2. Forholdet mellom enkle gjeldsbrev og omsetningsgjeldsbrev.

Gjeldsbrevlova gir ikke uttrykk for hva et gjeldsbrev er. Det følger av forarbeidene at et gjeldsbrev kan synes som et "et skriftlig og i det ytre selvstendig løfte om å betale en sum med penger", jf. NUT 1935: 1 s. 13.

Det gjøres gjeldende at hvis det foreligger et gjeldsbrev, er det et omsetningsgjeldsbrev etter § 11, om det er et ihendehavergjeldsbrev, ordregjeldsbrev, panteobligasjon, eller namnegjeldsbrev. Følgende gir debitor cessus andre forhold til cesjonaren etter kapittel 2 i gjeldsbrevlova, fra § 15-18.

Enkle krav derimot kan definere som enkel fordringer. DeHøyesterett uttaler i Rt. 1992 s. 504 at "det er alminnelig antatt at gjeldsbrevloven regler om enkle gjeldsbrev også gjelder slike fordringer, herunder loven § 26 om motregning.". Dommen gir en anvisning til at enkle krav kan tolkes lik grunn som enkle gjeldsbrev. Følgende gir kapittel 3 i gjeldsbrevlova, § 24-29, anvendelse.

1.3. Legislative hensynet

Det legislative hensynet bak forholdet mellom debitor cessus og cesjonar ved overdragelse av enkle krav, er motregningsretten debitor cessus har. Formålet til gbl. § 25 tilsier at ved en cesjon skal ikke cesjonaren få bedre rettigheter enn cedenten, hvor hensynet til debitor cessus kommer til synet når hen skal kunne motregne mot cesjonar som om det var cedenten.

1.4. Betydningen av "avhending"

Det følger av gjeldsbrevlova § 25 at når "nokon avhender eit enkelt gjeldsbrev, får ikkje mottakeren betre rett enn avhenderen. En språkforståelse av "avhender" tilsier at det er en cedent (fordringshaver) som overdrar en fordring til cesjonaren.

Betydningen "avhender" har å si til forholdet mellom debitor cessus og cesjonaren ved overdragelsen av enkle krav, tilsier om cesjonen i utgangspunktet er gyldig eller ikke. Debitorsinnsigelser vil av ugyldig cesjon komme frem gbl. § 29.

2. Hoveddel

2.1 Kreditorskifte

Utgangspunktet i norsk rett er at ved formuerettslige krav kan overdras til ny kreditor. Forholdet mellom debitor cessus og cesjonaren vil forbli det samme, bare at det ikke foreligger begrensninger i kreditorskifte. Det legges til grunn at dette kan skje uten samtykke. I motsatt tilfelle er debitorskifte, som i utgangspunktet krever at det foreligger en erklæring av debitorskifte, og kreditor må ha "rimelig grunn til å tro" at det foreligger debitor skifte, jf. Rt. 2008 s. 969 (premiss 30).

Et eksempel på hvordan en konflikt mellom debitor cessus og cesjonaren uttrykkes i Rt. 2008 s. 385, hvor saken handlet om spørsmål om en utbetaling fra et aksjeselskap under en entreprisekontrakt, som var i strid med aksjeeiere. Her kom Høyesterett frem til i premiss 61 at det foreligger fritt kreditorskifte i norsk rett. Forholdet mellom debitor cessus og cesjonaren blir vist at så lenge cesjonaren ikke får større rettigheter enn cedenten, vil det ikke påvirke debitor cessus med kreditorskifte, jf. gbl. § 25.

2.2. Motregning (alminnelige vilkår)

Motregning er det viktigste momentet og største forholdet et debitor cessus og cesjonar har til hverandre. Motregningsretten går primært ut på at debitor cessus har enten et krav mot cedenten eller cesjonare, som han kan bruke som et motkrav til hovedkravet. I tilfeller det er et eget krav mot cesjonaren, foreligger det tre ulovfestede alminnelige vilkår for slik motregningsrett; komputabilitet, gjensidighet, og oppgjørsmoden.

Et eksempel på dette fremkommer av Rt. 1992. s. 504 (Factoring Finans), som handler om spørsmålet om debitor cessus' motregningsrett overfor cesjonaren. Her hadde et factoringsselskap et krav mot cedenten, som de måtte rette mot cedenten. Her fremkommer de ulovfestede alminnelige vilkårene til synet. .

Høyesterett legger til grunn at det må foreligge komputabilitet. Vilåret defineres som at det foreligger et motkrav som innfri hovedkravet. Det må altså foreligge pengefordringer, eller en annen ytelse som tilfredstiller kravet.

Det andre vilkåret er gjensidighetsvilkåret. Høyesterett har i Rt. 2006 s. 1361 lagt til grunn at "ett av de alminnelige vilkår for at den som er debitor for et krav, utenfor konkurs skal kunne kreve å gjøre det opp ved motregning, er at krav og motkrav består mellom de samme rettssubjekter, jf. premiss 32. Forholdet mellom debitor cessus og cesjonaren kommer til synet at kravet i utgangspunktet må gjelde mellom dem, hvor visste unntak kan være tilfellet (Se konneksitetsdrøftelsen).

Det tredje vilkåret er at det kravene må være oppgjørsmodne. For at debitor cessus skal kunne motregne mot cesjonaren, må motkravet først være forfalt og frigjøringstiden til hovedkravet må ha kommet for devitor cessus.

Når alle de ulovfestede alminnelige vilkårene er oppfylt, har debitor cessus motregningadgang mot cesjonaren.

2.2.1 Konneksitet

Det følger av gbl. § 26 begrensninger i debitors cessus motregningsrett mot cesjonaren, i de tilfellene debitor cessus har et krav mot cedenten, men det foreligger en cesjon med ny kreditor [cesjonaren].

Begreningene i gbl. 26 tilsier at de ikke vil komme til anvendelse, med mindre kravene er ukonnekse. Konneksitetsbegrepet tilsier at det foreligger et motkrav og hovedkrav som er

tilknyttet hverandre. Begrepet er da drøftelsesmoment i både gbl. § 18 (1) om "same rettshøve" og "springer ut av samme rettsforhold", jf. fl. § 26.

I HR-2019-1662-A beskriver de begrepet med at "det teoretisk utviklede konneksitetsbegrepet synes i korthet å gå ut på at fordringer etter samme kontrakt som hovedregel er konnekse, mens fordringer etter forskjellige kontrakter ikke er konnekse". Følgende tilsier at hvis kravet stammer fra ulike kontrakter, er de ikke konnekse.

Derimot, fremgår det av Rt. 1992 s. 504 (Factoring Finans, som drøfter konneksitet ved a "avtaler inngått på forskjellige tidspunkter, om ulike leveranser til to separate byggeprosjekter, og uten at det forelå noe løpende forretningsforhold mellom partene". Momentene skal ses i sammenheng, og ta en konkret vurdering.

Hvis kravene er konnekse, vil debitor cessus kunne fremme et motkrav mot cesjonaren.

2.2.2 Begrensningene i gbl. § 26 for debitor cessus

Er ikke kravene konnekse, følger det begrensninger i motregningsretten til debitor cessus. Det følger av gbl. § 26 at krav på nytta til motregning, når han har "vart eigar av " kravet før han "fekk veta" om avhendinga eller "fekk nokon tanke om henne". Var motkravet "ikkje forfalle på den tid", (...) forfalle seinaste "samstundes med hovudkravet".

Ordlyden i gbl. § 26 oppstiller to grunnvilkår som er debitors stiftelsestidspunkt og og kunnskapstidspunkt. Forholdet mellom debitor cessus og cesjonaren kommer til synet at motkravet er stiftet før hovedkravet, og at debitor cessus må ha fått kunnskap om cesjonen.

Videre oppstilles det to alternative vilkår, hvor motkravet enten må ha forfalt før eller samtidig med hovedkravet. Debitor cessus vil ikke ha noe motkrav overfor cesjonaren, om kravet forfaller etter hovedkravet. Det legges til grunn at ved mislighold, vil forfallet ved ved overleveringen, jf. Rt. 2014 s. 883. Hvis et av de alternative vilkårene og begge grunnvilkårene er oppfylt, foreligger det motregningsrett for debitor cessus overfor cesjonaren.

2.3. Cut off-klausuler og forbruker

I noen cesjonsavtaler foreligger det "cut off-klausuler" som tilsier at en debitor cessus ikke kan motregne overfor cesjonaren. Det foreligger i grunnprinsippet avtalefrihet i cesjon, jf. NL.5-1-2. Derimot, finnes det begrensninger hvis debitor cessus er forbruker.

Det følger av finansavtl. § 55 at "kredittgiveren må ikke utstede eller motta veksel for en fordring mot en kredittkunde som er forbruker. Det legges til grunn i finansavtal. § 1 at lovens virkeområdet i kapittel 3 gjelder også forbrukere. Det er i prinsippet ikke lov å avtale bort motregningsadgangen, i de tilfellene debitor cessus er en forbruker.

På en annen side, vil denne "cut off"-klausulen allikavel gjelde om det ikke er tale om en "kredittavtale". Det følger av finansavtal. § 44 bokstav a) at en kredittavtale betegnes som en avtale der en kredittgiver gir en kredittkunde kreditt i form av betalingsutsettelse, lån, kassakreditt eller annen tilsvarende form for kreditt. Er ikke dette tilfellet, vil ikke preseporske unntaket om forbruker i finansavtl. § 55 (2) gjelde, og debitor cessus mister motregningsretten sin mot cesjonaren.

2.4 Misbrukerreservasjon

Fra prespektivet til cesjonaren, vil en det stille hen i en vesentlig dårligere posisjon om debitor cessus har opparbeidet seg en større rettighet enn han i utgangspunktet ville ha. Et eksempel på dette kan være en som har illojalt opparbeidet seg en motregningsrett.

Høyesterett tok opp misbrukerreservasjonen i Rt. 2008 s. 385, hvor HR viste til "det er videre bred enighet om at motregning kan bli nektet for å hindre rettsmisbruk", jf. Rune Sæbø, Motregning, side 303 til 306. I følgende sak nektet Høyesterett adgang for motregning. Følgende viser at cesjonaren er beskyttet mot debitor cessus, hvor det foreligger et balansert forhold mellom de.

2.5. Debitors innsigelsesrett

Det følger av gbl. § 27 er eit enkelt gjeldsbrev avhendt, blir skyldnaren likevel fri når han betalar til den førre kravshavaren. Følgende tilsier debitors innsigelsesrett hvis debitor cessus har betalt til cedenten fremfor cesjonaren, og i "aktsom god tro" hadde grunn til det. Et eksempel på dette kan være hvis debitor cessus ikke fikk kunnskap om cesjonen.

Andre innsigelsesrettigheter debitor cessus har er ved dobbelsuksesjon i gbl. § 29. Dobbelsuksesjon tilsier at cedenten har solgt et enkel krav til to cesjonarer.

Det følger av ordlyden at blir "gjeld dette berre mot kravsmennene til avhendaren når skyldnaren har fått melding om avhendinga frå mottakaren eller avhendaren". Vurderingsmomentene som er tilfellet i en dobbelsuksesjon er at begge cesjonarene må være i "god tro". Det andre momentet er "før i tid, best i rett", hvor den som får melding om cesjonen først er den som overdras til. Forholdet mellom debitor cessus og cesjonaren kommer til synet hvor debitor cessus må vite hvem som er den nye kreditoren.

3. Avslutning

3.1. Oppsummering

Forholdet mellom debitor cessus og cesjonaren kommer frem på flere måter i enkle krav, hvor motregning er det tyngste forholdet de har. Formålet med forholdet er at det ikke skal være belastende med kreditorskiftet, hvor cesjonaren ikke skal få bedre rettigheter enn cedenten, jf. gbl. § 25. Det foreligger derimot tvister i disse tilfellene hvor "cut off"-klausuler, konneksitet, og debitor cessus begrensninger kan gjøre cesjonen vanskelig.

2 Del II - praktikum (vektes 2/3 av total karakter)

Drøft og avgjør tvistene som finnes i oppgavetekstens del II, ved å ta stilling til alle krav og rettslige spørsmål som oppgavens faktum foranlediger, så vel de prinsipale som de subsidiære.

Skriv ditt svar her...

Faktum oppstiller fire tvister som vil bli behandlet hver for seg.

Tvist 1

Kausjonsansvar

Tvisten oppreiser tre problemstillinger som blir behandlet hver for seg. Den første tvisten er mellom Båtmannen AS/v. Peder Ås og Lux/v. Preben Reichwein Jr.

Lux fremmet den 10.mai 2021 et påkrav mot Ås som kausjonist, hvor Peder måtte straks betale kr. 2 millioner av restleverandørgjelden i tråd med garantierklæringen fra 15. mai 2018. Ås avviste kausjonsansvaret

Det overordnende rettsspørsmålet er således om Peder Ås er kausjonsansvarlig.

Det rettslige grunnlaget for selvskyldnergaranti er ulovfestet praksis.

Ås anfører at Lux ikke kunne kreve noe av ham før de hadde "forsøkt alt" for å få pengene fra Båtmannen, som viser til at det foreligger en simpel kausjon.

Høyesterett har uttalt i Rt. 1993 s. 1053 at garanti, eller kausjon, innebærer at garantisten innestår for at en annen oppfyller sin forpliktelse. Av alminnelige regler for kausjonsforhold følger, for det første, at for at garantistens ytelsesplikt skal inntre, må hovedfordringen være misligholdt, jf. s. 1056.

Høyesterett uttaler videre i Rt. 2012 s. 1267 at "en selvskyldnergaranti er en aksessorisk garanti og dermed knyttet til hovedfordringen, som utløses ved mislighold av hovedfordringen, jf. avsnitt 37.

Det gjøres gjeldende at Båtmannen er en selvskyldnerkausjonist, hvor det fremgår av avtalen at "vi garanterer" og betaling umiddelbart ved "betalingsmislighold".

Anførselen om simpel kausjon blir dermed forkastet.

Videre anfører Ås at det var for tidlig å si om han hadde kausjonsansvar.

Høyesterett oppstiller tre vilkår for selvskyldnerkausjon; kravet må ha forfalt, debitor må ha misligholdt kravet, og kausjonisten må ha fått påkrav, jf. Rt. 1993 s. 1053

Det gjøres gjeldende at gjeldspostene forfalt i perioden mellom 1. januar - 1. juni 2018, hvor Båtmannen konsekvent hadde valgt å nedbetale de seneste pådratte gjeldspostene først.

Første vilkåret om forfall er dermed oppfylt.

Videre følger det av faktum at båtmannen "flere ganger misligholdt" leverandørgjelden gjennom 2021. Det foreligger mislighold av hovedfordringen, som taler i retning mot at kausjonsansvaret er kommet.

Det andre vilkåret om betalingsmislighold er oppfylt.

Videre foreligger det et vilkår om at kausjonisten må ha fått et påkrav om kausjonen. Det legges til grunn at påkravet den 10. mai 2021 tilfredsstiller kravet.

Det tredje vilkåret om påkrav er oppfylt.

Ettersom alle vilkårene er oppfylt, foreligger det et kausjonsansvar.

Anførselen til Peder Ås blir forkastet.

Hovedkonklusjonen til det første rettsspørsmålet er at Peder Ås er kausjonsansvarlig.

Omfanget av kausjonsansvaret

Videre anfører Ås at at han bare hadde kausjonert for en bestemt del av hovedfordringen, nemlig de 2 millionene. Ettersom leverandørgjelden lå under kr. 5 millioner, var kausjonsansvaret bortfalt. Lux motsatte seg dette.

Det overordnende rettsspørsmålet er således om Lux kan kreve kr. 2 millioner i kausjon.

Ettersom det foreligger kausjonsansvar, vil finansavtaleloven være lex specialis overfor gjeldsbrevloven, jf. Ot.prp.nr.41.

Det legges til grunn at det foreligger en kausjonavtale mellom to næringsdrivende parter, hvor "finansinstitusjon" kan regnes som en næringsdrivende part i kapittel 3 og 4 i finansavtaleloven, jf. § 1.

Ettersom Båtmannen og Lux opptrer som ledd i næringsdrivende virksomhet, kommer lovens virkeområdet til anvendelse.

Det rettslige grunnlaget er finansavtaleloven av 1993.

Lux innvender at anførselen til Båtmannen ikke kan være riktig, siden gjelden bare var kommet under kr. 5 millioner fordi de hadde valgt å tvangsselge båten først.

Det følger av finansavtal. § 66 at hvis Lux uten "uttrykkelig samtykke" fra Båtmannen ikke har rett til å "friggi pant eller annen sikkerhet" som var stilt da kausjonsavtalen ble inngått.

Det følger videre av finansavtl. § 66 (2) at hvis pant eller sikkerhet frigis i strid med bestemmelsen i første ledd, er Båtmannen ikke lenger bundet av kausjonsavtalen.

Det reises et rettsspørsmål om Lux har fått "uttrykkelig samtykke" fra Båtmannen til å friggi pant eller sikkerhet".

En naturlig språkforståelse av "uttrykkelig samtykke" tilsier at det foreligger en erklært godkjennelse om å frigi panten.

Det gjøres gjeldende i faktum at Lux hadde tvangssolgt luksusbåten til kr. 3. millioner, uten å spørre om samtykke. Følgende peker i retning mot at det ikke foreligger "uttrykkelig samtykke" fra Båtmannen.

På en annen side, gjøres det gjeldende at Båtmannen konsekvent hadde valgt å nedbetale de seneste pådratte gjeldspostene først. Lojalitetshensynet taler for at en profesjonell part misligholder avtalen for en økonomisk berettiget gevinst, som taler i retning for at misligholdet uttrykker en samtykke fra Båtmannen.

Derimot, hadde ikke Lux hadde ikke protestert på dette. Det gjøres gjeldende at Båtmannen hadde "flere ganger mislighold" leverandørgjelden, hvor passiviteten til Lux tilsier at det ikke foreligger en "uttrykkelig samtykke" om å frigi panten.

Etter en helhetsvurdering, taler de tungtveiende momentene for at det ikke foreligger en "uttrykkelig samtykke" fra Båtmannen om frigitt pant og sikkerhet.

Delkonklusjonen til rettsspørsmålet blir således at Lux har fått "uttrykkelig samtykke" fra Båtmannen til å frigi pant eller sikkerhet".

Ettersom Lux har frigitt pant og sikkerhet uten samtykke fra Båtmannen, er Båtmannen ikke lenger bundet av kausjonsavtalen.

Anførselene til Lux forkastes.

Hovedkonklusjonen til det overordnende rettsspørsmålet blir således at om Lux kan kreve kr. 2 millioner i kausjon.

Fremover er det forutsatt at Lux kan kreve kr. 2 millioner, hvor det vil bli en subsidiær drøftelse.

Heftelsespåbud

Videre anfører Peder Ås at Lux under enhver omstendighet bare kunne kreve kr. 1 million fra ham etter garantierklæringen, hvor den andre halvdel av beløpet måtte de kreve av Marte Kirkerud.

Det overordnende rettsspørsmålet er om det foreligger en proratarisk heftelsepåbud om at Lux må kreve kr. 1 million av Marte Kirkerud.

Det fremgår av gbl. § 1 at lovens virkeområde gjelder "den som gjev eit gjeldsbrev"

Et gjeldsbrev er ikke uttrykkelig definert i loven, men det følger av forarbeidene at et skriftlig og i det ytre selvstendig løfte om å betale en sum av penger anses som et gjeldsbrev, jf. NUT 1935: 1 s. 13

Det gjøres gjeldende at det følger et gjeldsbrev, hvor Båtmannen den 5. mai 2018 utstedte og underskrev et gjeldsbrev med innholdet "eller ordre", jf. § 11 (2) nr. 2. Lovens virkeområdet kommer til anvendelse, jf. gbl. § 1.

Prinsippet om prinsipielt prorotarisk og subsidært solidarisk ansvar fremkommer av sedvanerettslige prinsipper, og hvor gjeldsbrev loven gir uttrykk for dette, jf. HR-2019-2396-A (aavsnitt 31)

Det rettslige grunnlaget er gjeldsbrevlova av 1939, som utfylles av sedvanerettslige prinsipper.

Det følger av gbl. § 2, som gir uttrykk, for at hvis det gis det ut et gjeldsbrev, svarer dei "ein for alle og alle for ein", om ikke noe annet er sagt.

Retts spørsmålet blir om det foreligger avtalt heftelse mellom Båtmannen og Lux.

En naturlig språkforståelse av "ein for alle og alle for ein" tilsier at prinsipielt prorotarisk og subsidiært solidarisk ansvarsprinsipp, som taler for at samskyldnere er ansvarlig for gjelden. Ved solidariske ansvar, kan kreditor kreve hele beløpet av en av selvskyldnere.

Det gjøres gjeldende i gjeldsbrevet den 15.mai 2018 at "Vi, Peder Ås og Marte Kirkerud bekrefter (...) som peker mot at begge står ansvarlig for kausjonen. Følgende taler for at det foreligger en solidarisk ansvar om kausjonen

Videre fremgår det av faktum at Båtmannen var "heleid" av Peder Ås og Marte Kirkerud, med en "halvtpart" hver. Det er heller ikke avtalt annet med Lux. Følgende taler for at det foreligger en solidarisk ansvar for kausjonen.

Etter en helhetsvurdering, taler de tungtveiende momentene mot at det foreligger en solidarisk ansvar for kausjonen. Lux kan derfor kreve hele beløpet på kr. 2. millioner av Peder Ås.

Hovedkonklusjonen er at Ås og Kirkerud er solidarisk ansvarlig med resultat i at Ås må innfri hele beløpet på kr. 2. millioner.

Tvist 2

Regresskrav

Tvisten oppstiller to problemstillinger som blir behandlet seperat. Tvisten står imellom Peder Ås og Marte Kirkerud.

Peder Ås fremmet et påkrav til Marte Kirkerud om regress på kr. 1. million, under henvisning til at de begge to hadde garantert for Båtmannens gjeld. Kirkerud hevdet det ikke var klart at om Ås hadde et regresskrav.

Det overordnende retts spørsmålet blir således om Peder Ås har et regresskrav til kr. 1. million.

Høyesterett uttalte i HR-2018-1296-A at regresskrav mellom kausjonister reguleres ikke av finansavtaleloven, men må løses ut fra ulovfestede regler. HR også stadfestet at regresskrav ikke trenger "særlig hjemmel", jf. Rt. 2010 s. 664.

Det rettslige grunnlaget er gjeldsbrevlova, som utfylles av sedvanerettslige prinsipper, jf. HR-2018-2396-A.

Det gis uttrykk av gbl. § 2 (2) at betaler en av selvskyldnerne, kan hen søke regress av den andre, jf. gbl. § 39

Høyesterett uttalte i Rt. 1997 s. 1029 alminnelige rettsgrunnsetninger er at den som har dekket en annens forpliktelse, normalt og som utgangspunkt, har et regresskrav i behold.

Høyesterett har uttalt i nyere tid i Rt. 2012 s. 870 at når skyldnere er solidarisk ansvarlige, er retten til regress et naturlig – og nødvendig – supplement, som gjør det mulig å plassere byrden der den bør være ut fra forholdet mellom de ansvarlige og omstendighetene for øvrig, uavhengig av hvem som tilfeldigvis tar ansvaret overfor skadelidte, jf. avsnitt 45.

Dommen gir en overføringsverdi til denne tvisten, hvor det foreligger et solidarisk ansvar mellom Ås og Kirkerud. Etersom Ås bærer byrden av å innfri gjelden til kr. 2. millioner, vil det være naturlig å tilkjenne et regresskrav.

Hovedkonklusjonen til det overordnende rettsspørsmålet er således at Peder Ås har et regresskrav til kr. 1. million.

Foreldelse

Kirkerud anfører at hun avviser kravet fordi den er foreldet. Ås motsetter seg dette, og anfører at han hadde et år på seg til å fremme et regresskrav.

Det overordnende rettsspørsmålet blir således om regresskravet er foreldet.

Det følger av fl. § 1 at lovens virkeområdet gjelder "fordring på penger".

Det legges til grunn at det foreligger en pengefordring mellom Peder Ås og Marte Kirkerud.

Det rettslige grunnlaget blir foreldelsesloven av 1979.

Den alminnelige foreldelsesfristen er 3 år, jf. fl. § 2. Det gjøres gjeldende at tidsforløpet ligger på 3 år og 2 måneder.

Det følger av fl. § 25 at hvsi foreldelse er inntrådt overfor en av flere skyldnere, er uten innflytelse på fordringshaveren krav mot de andre.

I utgangspunktet er kravet foreldet etter fl. § 25, jf. § 2, hvor foreldelsesfristen er uavhengig mellom samkausjonistene, jf. fl. § 7.

Videre følger det av fl. § 8 at hefter flere skyldnere overfor fordringshaveren, og en av den innfrir sin forpliktelse (..), foreldes Ås' regresskrav mot Kirkerud 1 år etter innfrielsen.

Bestemmelsen oppstiller at 1 års fristen bare gjelde overfor andre skyldnere, hvor Kirkeruds krav er foreldet, hvis Kirkerud fikk en varsel innen "rimelig tid".

Rettsspørsmålet blir således om Marte Kirkerud ble varslet "innen rimelig tid" om regresskravet.

En alminnelig språkforståelse av "innen rimelig tid" tilsier varselen var gitt innenfor en kort tidsrammet som Kirkerud kunne forvente.

Den korte tidsrammen ble også underbygget i Rt. 2010 s. 644, som trekker analogier til "rimelig tid" på 2-3 mnd i avhendningslova.

Det legges til grunn at det foreligger en varsling 1 mnd og 20 dager (10. mai- 1-juli), som taler for at Ås varslet Kirkerud "innen rimelig tid".

Delkonklusjonen til rettsspørsmålet er således at Marte Kirkerud ble varslet "innen rimelig tid" om regresskravet.

Ettersom kravet ikke er foreldet, foreligger det et regresskrav til kr. 1 million.

Hovedkonklusjonen til det overordnende rettsspørsmålet er at regresskravet ikke er foreldet.

Twist 3

Twisten er imellom Storevikbanken og Båtmannen/v. Marte Kirkerud.

Det overordnende rettsspørsmålet er således om Storevikbanken kan fremme et krav om kr. 2. millioner.

Det fremgår av gbl. § 1 at lovens virkeområde gjelder "den som gjev eit gjeldsbrev"

Et gjeldsbrev er ikke uttrykkelig definert i loven, men det følger av forarbeidene at et skriftlig og i det ytre selvstendig løfte om å betale en sum av penger anses som et gjeldsbrev, jf. NUT 1935: 1 s. 13

Det gjøres gjeldende at det følger et gjeldsbrev, hvor Båtmannen den 5. mai 2018 utstedte og underskrev et gjeldsbrev med innholdet "eller ordre", jf. § 11 (2) nr. 2.. Lovens virkeområdet kommer til anvendelse.

Det rettslige grunnlaget er gjeldsbrevlova av 1939.

Det legges til grunn at det foreligger en cesjon, jf. gbl. § 25.

Det gjøres gjeldende at Marte anfører at omsetningsgjeldsbrevet i realiteten var proforma, og at hun ikke skyldte disse pengene.

Det følger av gbl. § 15 om cesjonarens ekstingvertsrett, som tilsier at frem vilkår må være oppfylt for at debitor cessus [Kirkerud] skal ha innsigelsesrett; cedenten må være legitimert (i), avhende et omsetningsgjeldsbrev (ii), overlevert gjeldsbrevet (iii), cesjonen må være avtalegyldig (V), og cesjonaren må være i ond tro.

Det reises et rettsspørsmålet om vilkårene for å ekstingvere debtors innsigelsene er oppfylt.

Det legges til grunn at cedenten Lux hadde gjeldsbrevet i "hende" og er skriftlig, som tilsier at de er legitimert, jf. gbl. § 13. Første vilkåret er oppfylt.

Det andre vilkåret er om det er avhendt et omsetningsgjeldsbrev. Følgende beror en tolkning av avtalen.

Kirkerud anfører at omsetningsgjeldsbrevet kun var ment for finansieringsavtalen, som hvor hun avviser skyldansvaret. Følgende taler for at formålet ikke var ment som en omstening av et gjeldsbrev for videresalg.

På en annen side, er kommer det frem at omsetningsgjeldsbrevet ble utstedt med i sikringsøyemed for Båtmannens gjeld. Følgende gir uttrykk for at omsetningssgjeldsbrevet var ment for å kunne omsettes videre, som taler for at det er avhendt et omsetningsgjeldsbrev.

Dessuten, foreligger det en skylderklæring av Båtmannen at de den 5. mai 2021 svarte i et brev at de "de uttrykkelig erkjente å skylde hele gjeldsbeløpet". Følgende taler i avgjørende retning mot at det foreligger et skyldforhold hos Kirkerud, og gitt Lux et inntrykk av at fordringen kunne selges videre.

Vilkåret om å avhende omsetningsgjeldsbrevet er oppfylt.

Det tredje vilkåret er at omsetningsgjeldsbrevet må være overlevert til cesjonaren, som er blitt gjort den 10. august 2021.

Vilkåret om overlevering er dermed oppfylt.

Det fjerde vilkåret er at cesjonen må være avtalerettslig gyldig.

Det foreligger ingen holdepunkter som taler for annet, og tilsier at cesjonen er gyldig.

Vilkåret om gyldig cesjon er oppfylt.

Det siste vilkåret er om Storevikbanken "kjenner det omstendet som ho blir bygd på, eller bør ha mistanke om det". Vilkaåret peker mot at cesjonaren må ha vært i god tro, for at innsigelsene skal bli ekstingvert.

En naturlig språkforståelse av "god tro" tilsier at cesjonaren ikke har hatt mistanke om at det det ville bli protester ved cesjonen.

Det legges til grunn i faktum at Båtmannen ikke var "insolvens" og "konkurs", som taler i sterk retning mot at Storevikbanken var i god tro.

Videre foreligger det et påkrav umiddelbart etter cesjonen, som tilsier at Storevikbanken ikke hadde kunnskap om at det ville foreligge protester og den økonomiske situasjonen til Båtmannen. Følgende taler i avgjørende retning mot at Storevikbanken var i god tro.

Etter en helhetsvurdering, taler de tungtveiende argumentene for at Storevikbanken var i god tro.

Vilkåret om at cesjonaren er i "god tro" er dermed oppfylt.

Ettersom de fem vilkårene er oppfylt, vil Storevikbanken ekstingvere debitor cessus [Kirkerud] sine innsigelser. Kirkerud sin anførsel blir dermed forkastet.

Delkonklusjonen til rettsspørsmålet er at Storevikbank kan ekstingvere innsigelsene til Marte Kirkerud.

Videre anfører Storevikbank at forfallsdato ikke sto i gjeldsbrevet, og forfaller ved påkrav.

Det fremgår av gbl. § 5 at hvis det "ikkje fastsatt noko" om betalingstid (..), er Kirkerud skyldig til å betale "straks" Lux sier ifra, jf. 2.pkt.

Det gjøres gjeldende at kravet ikke har noen forfallstidspunkt, og dermed "ikkje fastsatt noko" om betalingstid.

Det første rettsspørsmålet er om Kirkerud er skyldig til å betale "straks" Storevikbanken sier ifra.

En naturlig språkforståelse av "straks" tilsier at forfallet er etter påkravet fra kreditor. Høyesterett har uttalt i Rt. 1992 s. 1567 at ordlyden "straks" ikke "oppstiller bestemte formkrav".

Ettersom det ikke foreligger noen formkrav for påkravet, kan Storevikbanken kreve beløpet "straks" ved påkrav.

Delkonklusjonen til rettsspørsmålet er således at Kirkerud er skyldig til å betale "straks" Storevikbanken sier ifra. "

Hovedkonklusjonen til det overordnende rettsspørsmålet er således at Storevikbanken kan fremme et krav om kr. 2. millioner.

Tvist 4

Tvisten står imellom Peder Ås og Marte Kirkerud.

Marte Kirkerud fremmet et regresskrav mot Peder Ås på kr. 1 million. Peder Ås motsatte seg dette.

Det overordnende rettsspørsmålet er således om Kirkerud kan kreve regress til kr. 1 million av Peder Ås.

Høyesterett uttalte i Rt. 1997 s. 1029 alminnelige rettsgrunnsetninger er at den som har dekket en annens forpliktelse, normalt og som utgangspunkt, har et regresskrav i behold.

Det rettslige grunnlaget er ulovfestet rett.

Peder Ås anfører at han fremmer de samme debtors innsigelsene mot Kirkerud som hun selv hadde brukt overfor banken. Ås påpeker at hans rettsposisjon som regressdebitor overfor Kirkerud var bedre enn Kirkeruds posisjon som debitor cessus overfor Storevikbanken.

Det reises et rettsspørsmålet om Peder Ås kan ta i bruk debtors innsigelser som en regressdebitor.

For å drøfte forholdet mellom debitor cessus og regressdebitor, må en ta i bruk reelle hensyn- og rimelighetsbetraktninger.

Høyesterett uttalte i Rt. 2005 s. 870 at når skyldnere er solidarisk ansvarlige, er retten til regress et naturlig – og nødvendig – supplement, som gjør det mulig å plassere byrden der den bør være ut fra forholdet mellom de ansvarlige og omstendighetene for øvrig, uavhengig av hvem som tilfeldigvis tar ansvaret overfor skadelidte. Ettersom Kirkerud har pådratt seg å

betale inn hovedfordringen til Storevikbanken, som Ås også er ansvarlig for, foreligger det grunnlag for regresskrav uten innsigelser.

Videre vil debtors innsigelser fra en regressdebitor bryte det legislative formålet med solidarisk ansvar, som gis uttrykk i gbl. § 2 (ein for alle og alle for ein), som hvor andre leddet viser til at hvis en har innfridd, skal en kunne sende et regress. Debtors innsigelser ville svekket regresskreditors rettigheter, som taler i retning mot at debtorsinnsigelsene ikke burde føre frem.

På en annen side, er begge debitorer. Følgende taler i retning for at debtorsinnsigelsene burde bli behandlet likt, og tilkjenne Ås debtorsinnsigelser.

Formålet med omsetningsgjeldsbrevet er at debitorer skal kunne ha innsigelser mot kreditor. Peder Ås er i dette tilfellet også en debitor cessus, bare at kravet fra Storevikbanken ble rettet mot Kirkerud, hvor rettsposisjonen hans både er debitor cessus og regressdebitor. Følgende taler for at rettsposisjonen hans stiller sterkere enn Kirkerud.

Derimot, er ikke formålet til gjeldsbrevloven at en regressdebitor skal kunne ha debtors innsigelser. Følgende taler i sterk retning mot at Ås ikke burde tilkjennes debtorsinnsigelser.

Dessuten, vil rettsvirkningen etter en cesjon være over når hovedfordringen er betalt. Det gjøres gjeldende at når Kirkerud innfridde gjeldsbrevet pålydende til Storevikbanken, er ikke hun debitor cessus lengre. Det foreligger dermed en alminnelig regresskreditor og regressdebitor, som taler i avgjørende retning mot at Ås ikke har sterkere rettsposisjon enn Kirkerud.

Etter en helhetsvurdering, taler de tungtveiende momentene om at Kirkerud ikke er debitor cessus lengre, hvor rettsvirkningen tilsier at Ås ikke har større rettsposisjon enn Kirkerud. Følgende avviser debtors innsigelsene til Ås.

Delkonklusjonen til rettsspørsmålet blir at Peder Ås ikke kan ta i bruk debtors innsigelser som en regressdebitor.

Etttersom det ikke foreligger rett på debtorsinnsigelser, foreligger det et alminnelig regresskrav, hvor begge parter er solidarisk ansvarlig, jf. Rt. 2005 s. 870.

Hovedkonklusjonen til det overordnende rettsspørsmålet er således at Kirkerud kan kreve regress til kr. 1 million av Peder Ås.

